

"קשר הנוער" של תל אביב

שירות דואר קצר מועד
בזמן חירום

מעטפה השמורה במוזיאון אלכסנדר לתולדות הדואר
והבולאות חושפת פרשה עלומה בתולדות הדואר של
תל אביב, אשר מאפיינת את רוח העם והנוער בתקופת
המאבק להקמת המדינה.

העוצר הגדול

ביום 29 ביוני 1946, יום שנודע בתולדות הישוב בשם "השבת השחורה", עצרו הבריטים את מנהיגי הישוב העברי בארץ ישראל וכלאו אותם במחנה המעצר "לטרון". הם הואשמו בפעילות נגד המנדט הבריטי והיחידות הבריטיות בארץ ישראל.

מקור: ויקיפדיה

מנהיגי היישוב כלואים במחנה המעצר בלטרון

הטלת עוצר של יום עד שלשה ימים הייתה מעשה די רגיל בתל אביב של אותם ימים. הרחובות, שנשמרו על ידי חיילים בריטים היו חסומים במכשולים של גדרות תיל, והתושבים הורשו להצטייד במזון ובמצרכים חיוניים במשך שעה אחת ביום.

העוצר הגדול

העוצר של קיץ 1946 היה שונה. הבריטים נקמו בשוב על סירובם של המנהיגים לשתף פעולה, והטילו על תל אביב והשכונות הקרובות אליה עוצר בלתי מוגבל בזמן. הבריטים הציבו מחסומים וטנקים בכל הדרכים המובילות לעיר, ולמעשה מנעו כניסה ויציאה של אזרחים באזור העוצר. בנקים, מוסדות ציבור ובתי דואר נסגרו, אוטובוסים ואמצעי תחבורה אחרים נעצרו, ולאיש לא היה מושג כמה זמן ימשך העוצר.

מקור: ויקיפדיה

העוצר על תל אביב

הערכות היישוב לתנאי העוצר

עם הכרזת העוצר
התכנסו ראשי
הארגונים היהודיים
על מנת לדון במצב.
במהלך ישיבת
ההנהלה של הקרן
הקיימת הציע מר
יוסף ויץ, שהיה
הממונה על מחלקת
הנוער של הקרן
הקיימת, להפעיל
שירות דואר מיוחד.

יוסף ויץ

על פי ההצעה יקימו חברי תנועות הנוער בתל אביב
שרות דואר, ויעבירו תוך שימוש באופניים דואר
והודעות ברחבי העיר תל אביב וסביבותיה. ע"י כך
ישמרו על שרות חשוב לקהילה, ויקטינו את נזקי העוצר.

הערכות היישוב לתנאי העוצר

אברהם קמיני

מר אברהם קמיני,
יושב הראש של הקרן
הקיימת בארץ
ישראל, הביע את
חששו מהקמת שירות
שכזה, וצפה את
התנגדות השלטונות
הבריטים כאשר יגלו
את דבר קיומו של
הדואר הפרטי
המתחרה בדואר
הרשמי.

למרות חששותיו אושרה ההצעה על ידי הנהלת הקרן
הקיימת, ועוד באותו ערב החל מר ויץ לארגן את
"הדואר העברי" שנקרא בשם "קשר הנוער".

הפעלת "קשר הנוער"

באותו זמן פעלו בתל אביב 16 תנועות נוער, ופרט לארגון הצופים, היו מסונפות כולן פוליטית. 42 קבוצות נוער (קינים) היו מפוזרות ברחבי העיר תל אביב, והן היו אמורות להפעיל את שרות הדואר. כל קבוצה שימשה כ"משרד דואר", אשר קיבל וחילק דואר. על חברי הקבוצה הוטל להודיע לתושבים באזורם על קיומו של השרות החדש.

בני עקיבא

הנוער הציוני

השומר הצעיר

הנוער העובד

הצופים

הפעלת "קשר הנוער"

המכתבים היו צריכים להיות מבוילים בבולי קרן קיימת, וכל שליח נשא עימו תמיד למכירה 5 עד 10 בולי קרן קיימת בערך של 10 מיל כל אחד.

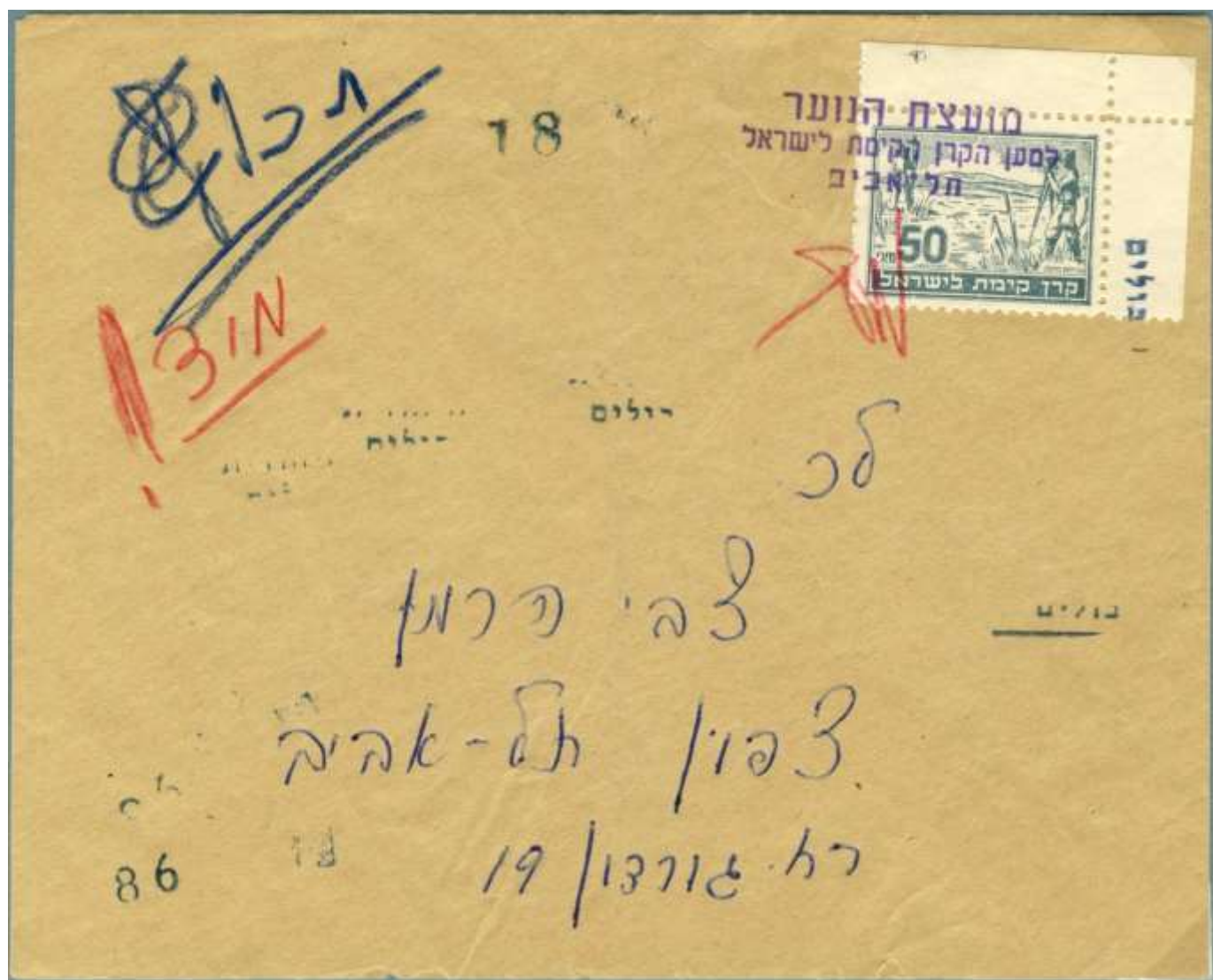

מכתבים אלו הוחתמו בחותמת גומי של מחלקת הנוער של קק"ל "מועצת הנוער - למען הקרן הקיימת לישראל - תל אביב".

הפעלת "קשר הנוער"

המכתב השמור באוסף אלכסנדר נשלח על ידי יעקב זמן, שהתגורר ברחוב העלייה 30, אל צבי הרמן, שהתגורר ברחוב גורדון 19 ב"צפון תל אביב". לא מדובר היה במכתב רגיל, אלא במכתב אקספרס שהתעריף עבורו היה 50 מיל. על המעטפה נרשמו באופן בולט המילים "תכוף" ו-"מיד!", הודבקה עליה תווית קק"ל בערך נקוב של 50 מיל, והוטבעה עליה חותמת גומי בנוסח "מועצת הנוער, למען הקרן הקימת לישראל, תל-אביב".

ביטול "קשר הנוער"

לאחר מספר ימים נקרא מר ויץ למשרדו של מנהל הקרן הקיימת, אשר ביקשו להפסיק מיד את "המשחק" הזה של חלוקת הדואר.

הסתבר שדבר קיומו של השירות נודע לבריטים, והם איימו לעצור את המארגנים. השליטים הטילו את מרותם, הפעילו את חוקיהם בכדי לשמור על המונופול של הדואר, וגרמו לנוער בתל אביב לנטוש את המעשה הפטריוטי אליו נרתמו.